

Ypsilon Zeeland 28-1-2019. Gesprek met raadsleden over het thema: “GGZ in de wijk en het dorp. Hoe bied je een welkome plek voor iedereen”.

Welkom

Caroline Mobach, voorzitter van Ypsilon boven de Westerschelde, heet iedereen welkom, mede namens Magda de Feijter, de voorzitter van Ypsilon Zeeuws-Vlaanderen. Een speciaal welkom voor de twee wethouders en de zes panelleden die een bijdrage leveren aan het plenaire deel van deze avond.

Caroline stelt vast dat er 19 (!) raadsleden aanwezig zijn en verder 21 vertegenwoordigers van zorgaanbieders, 10 gemeentelijke beleidsadviseurs en 15 cliënten en leden van Ypsilon Zeeland. Zij gaan in gemengde tafelgroepen met elkaar in gesprek over een aspect van het thema.

De voorzitter vraagt aandacht voor het uitgangspunt dat ieder mens uniek is en dat dit evengoed geldt voor mensen met een ernstige psychiatrische aandoening (EPA) waar we vanavond over zullen spreken. Mensen met een EPA laten onderling evenveel verschillen zien als uw burens of familieleden als het gaat om gedragingen, wensen en verwachtingen. Daarom geldt voor ons bij iedere aanbeveling aan de gemeenten op voorhand: “de cliënt centraal” en “zorg op maat”. Deze motto's horen we vaak, de praktijk is evenwel vaak weerbarstig.

Openingswoord.

André van der Reest, wethouder van Goes, geeft allereerst een compliment aan de leden van Ypsilon Zeeland voor de bijdragen die hun vertegenwoordigers leveren aan de beleidsontwikkeling voor mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid.

Voor de gemeenten was de GGZ tot voor kort onbekend terrein. Dat is ingrijpend veranderd sinds de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Als voorbeeld noemt hij Beschermd wonen, bedoeld voor mensen met een ernstige psychiatrisch aandoening (EPA) die aangewezen zijn op 24 uren begeleiding. De gemeenten onderzoeken in samenspraak met betrokkenen in proefgebieden welke werkwijzen goed werken als het gaat om: a. Toegang; b. Preventie; c. Financiën en d. Innovatie/meedoen van cliënten bij alle veranderingen. Zo zijn in de gemeenten Goes, Schouwen-Duiveland en Kapelle werkwijzen in ontwikkeling om samenwerking tussen professionals onderling en met wijkbewoners tot stand te brengen. Bedoeling is om mensen met problemen in een vroeg stadium te helpen en daarbij de situatie van meerdere kanten en in samenhang te benaderen. Te denken valt daarbij aan problemen met schulden, huisvesting, verwaarlozing, misbruik en conflicten. Het zoeken naar passende contacten,

dagbesteding, een dak boven het hoofd, en hulp in de huishouding kunnen daarbij helpen. Tussenvoorzieningen voor inloop, eten, logeren zijn dan van belang.

Panelgesprekken

De drie cliënten en de drie naasten verwerven veel waardering voor de openhartige wijze waarop ze spreken over de woonsituaties (thuis bij de ouders, beschermd wonen, of zelfstandig) en over hun wensen. Naast heel persoonlijke zaken noemen zij ook enkele punten die voor elk van hen gelden:

- Een veilig thuis is heel belangrijk. Dat geldt voor iedereen en voor mensen met een kwetsbaarheid in het bijzonder. Het gaat dan om ruimte voor privacy en voor contact, het gevoel thuis te zijn, begeleiding die is afgesteld op elke individuele bewoner en op de groep.
- Duidelijkheid over de voortgang van de begeleiding geeft zekerheid. Het gevoel verleid of opgejaagd te worden om doorstroming te bevorderen is funest.

Tafelgesprekken

Groep 1: Plezierig wonen in de wijk. Wat heb je nodig als je na een opname terugkomt in de wijk?

- Samenwerking tussen huisarts, GGZ (specialistisch, ambulante/FACT, eerste lijn, Beschermd wonen), wijkconsulent/wijkverpleegkundige/wijkteam, thuiszorg voorkomt dat iemand geen of tegengestelde begeleiding krijgt en dan afhaakt. Goede zorg vraagt overleg en een wijziging in de zorg mag niet afhangen van wie er toevallig dienst heeft.
- Steun geven aan iemand die zelfstandig gaat wonen door passende begeleiding te geven, ook door tussenvoorzieningen in de wijk. Door vroegtijdige actie gedwongen uithuiszetting of gedwongen opname voorkomen (crisiskaart).
- De bestaande verhoudingen tussen bureaus in de wijk onderling en met functionarissen als de wijkagent, -consulent, -verpleegkundige zijn belangrijk als het gaat om privacy, tolerantie, onderlinge hulp en signalering van groeiende problemen. De gemeente moet goed naar ze luisteren en hen vervolgens creatief faciliteren.

Groep 2: Onderwerp naar keuze.

- Integratie in de wijk kan alleen bij een goede verbinding tussen ambulante en klinische zorg en andere hulpverleners (zie ook bij groep 1).
- Maatwerk in arbeidsparticipatie in welke vorm dan ook, rekening houdend met mogelijkheden en creativiteit bij beloning (bijv. in natura). Zie ook bij groep 3.
- Eenduidigheid en afstemming tussen gemeenten geeft duidelijkheid en meer slagkracht (zie ook bij groep 4).

Groep 3: Werken, opleiding, activiteiten, inloopfunctie in de wijk.

- Opleiden en werk zijn belangrijk, maar lang niet altijd haalbaar/realistisch voor mensen met een ernstige psychiatrische aandoening. Zinnige dagbesteding is vaak minstens even belangrijk. Dat zouden we qua maatschappelijke waardering en honorering gelijk moeten stellen aan betaalde arbeid. Wetgeving staat die flexibiliteit nog steeds in de weg. PGB of Persoons Volgende Bekostiging kan mogelijk bijdragen aan meer maatwerk.
- Perspectief bieden voor ieder mens –en dus ook voor mensen met een psychische beperking- is ook gewoon een “naastenvraagstuk”. Perspectief bieden is altijd van groot belang, onafhankelijk van de mate/kansen waarin wel/geen duurzaam herstel mogelijk is. Houdt daarom de ondersteuning op niveau, zowel in mindere als in stabiele(re) tijden.
- Werkgevers hebben ook de verantwoordelijkheid om in hun bedrijf/organisatie een vast aanspreekpunt te maken voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.

- “Groter denken en kleiner handelen” : de gemeenteraad moet oog hebben voor de duurzame belangen en structurele effecten en tegelijkertijd op basis van de menselijke maat organiseren en faciliteren.

Groep 4: Hoe werk je samen in de wijk als professionals voor cliënten/inwoners met psychosegevoeligheid (dubbele diagnose)? Wat is nodig?

- Wat nu al goed gaat laat zien wat nodig is en wat versterkt moet worden. Door het kernteam Goes (samenwerking van voorzieningen) neemt de signalering en het begrip toe. Anders organiseren is vooral: SAMENWERKEN.
- Advies aan de gemeenten: kijk goed naar de effecten van het Sociaal Netwerk Goes. Door de wijkcirkels worden talenten met elkaar verbonden en versterkt. Dat is voor alle wijkbewoners positief en mensen met psychosegevoeligheid liften dan mee.
- Samenwerking tussen de gemeenten is belangrijk om de beperkte beschikbare middelen goed te verdelen en te benutten en om de gevolgen van de ambulantisering doeltreffend aan te pakken. De doorstroming is beperkt en er zijn te weinig huizen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Voldoende beschikbaar budget – ook voor de langere termijn – is belangrijk voor beleidsmakers, maar ook voor de stabiliteit van kwetsbare mensen.
- De samenwerking tussen gemeenten is ook van belang voor het ontwikkelen van een perspectief tot 2021 als de Wet Langdurige Zorg verandert voor een deel van de mensen met een Ernstige psychiatrische aandoening (EPA).

Groep 5: Wat gaat de Wet verplichte GGZ brengen voor cliënten met een EPA? Sociale acceptatie en signalering door buurtbewoners?

- Leren van goede voorbeelden die nu al in een wijk bestaan: van burenpaartje tot hulp tot lotgenotencontact tot wijkcirkel en wijkteam en wijkagent en beschermd wonen. Gemeenten moeten dat soort contacten stimuleren. Is prettig voor alle bewoners en een dergelijk klimaat is ook positief voor mensen die van tijd tot tijd verward gedrag kunnen vertonen.
- De wijk meenemen in de plannen vanaf het begin! Voorbeeld: de bewoners van de straat waar een nieuwe locatie voor beschermd wonen zal komen, een uitstapje aanbieden naar een reeds functionerende BW. Onbekend maakt onbemind en je eigen ogen en oren moet je wel geloven.
- Zichtbaar zijn in de wijk door meldpunt en plekken waar mensen naar toe kunnen voor inloop, eten, activiteit/werk, logeren (“tussenvoorzieningen”).
- Er zijn ook mensen met een EPA die teruggetrokken willen blijven leven en die door verplichte GGZ thuis behandeld moeten en kunnen worden, bijvoorbeeld om ernstige verwaarlozing en riskante eenzaamheid te voorkomen. Dat vraagt van de buurtbewoners wel “opmerkzaam meelevens”.

Dankwoord en vervolg.

Caroline Mobach dankt alle deelnemers voor hun inzet deze avond en meldt dat ze een verslag krijgen toegezonden. De gemeenten krijgen daarnaast een brief met daarin een beperkt aantal aanbevelingen waarvan we deze avond gezamenlijk aan de tafels constateerden dat deze prioriteit verdienen. Het is immers de bedoeling dat deze prettige en leerzame bijeenkomst de gemeenten stimuleert tot verbeteringen voor onze naasten met een ernstige kwetsbaarheid. De suggestie om over een paar jaar in deze gemeenteraadsperiode, weer een dergelijke bijeenkomst te organiseren, is genoteerd.

Afsluitend reactie.

Wethouder Els Verhage van Vlissingen vat haar enthousiaste reactie naar aanleiding van haar deelname aan enkele van de groepen in de volgende punten samen:

*Ze geeft een warm compliment aan de cliënten en aan de familieleden voor hun openhartige verhalen deze avond. Vooral deze verhalen maken duidelijk wat we moeten blijven doen en wat beter moet.

*Ook een compliment aan de mantelzorgers voor hun steun aan kwetsbare medeburgers en hun naasten. Zij verdienen steun om dit belangrijke werk vol te kunnen houden.

*Van de vele aanbevelingen aan de gemeenten die deze avond worden benoemd, vraagt zij bijzondere aandacht voor een gevoelig punt: breek de schotten binnen en buiten het stadhuis af. Daarbij zijn allerlei belangen die meespelen en daarom is politieke moed nodig. Laat het belang van burgers het zwaarst wegen en laten we kijken naar goede voorbeelden in ons land met positieve resultaten.

*Als voorbereiding op het vorige punt, of los daarvan, kunnen we alvast op een creatieve en flexibele manier meer zogenaamde tussenvoorzieningen realiseren: laagdrempelige mogelijkheden in de wijk en het dorp voor inloop, activiteit of werk, eten, of logeren. Niet afwachten, maar goed luisteren, kijken en doen.

Aanvullende informatie over raadpleging over wonen onder leden van Ypsilon landelijk gehouden in augustus/september 2018 treft u aan via deze link:

<https://www.ypsilonzeeland.nl/2019/02/07/resultaten-raadp...s-september-2018/>